

19. “สานสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง กรุงเทพฯ-อุลานบาตอร์”

โดย...นักศึกษาฝึกงานสำนักงานการต่างประเทศ



บทบาทและหน้าที่ของหน่วยงาน

สำนักงานการต่างประเทศ สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร กำเนิดมาจากงานวิเทศสัมพันธ์ ฝ่ายแผนงานวิเทศสัมพันธ์ กองประชาสัมพันธ์ สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร ยกฐานะเป็นฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ กองประชาสัมพันธ์ สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร และพัฒนาจากฝ่ายขึ้นเป็นกลุ่มงานวิเทศสัมพันธ์ สังกัดสำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๓๘ คณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครได้มีมติอนุมัติให้ยกฐานะกลุ่มงานวิเทศสัมพันธ์ เป็นกองการต่างประเทศ สังกัดสำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร หลังจากนั้นคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๗ อนุมัติให้ตัดโอนกองการต่างประเทศ จากสำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร มาสังกัดสำนักปลัดกรุงเทพมหานคร โดยตรงเนื่องจากมีภารกิจที่ต้องติดต่อประสานงานระหว่างกรุงเทพมหานครกับหน่วยงานหรือองค์กรต่างประเทศ รวมทั้งนโยบายเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการด้วยความรวดเร็ว และปัจจุบันได้เปลี่ยนจากกองการต่างประเทศ เป็นสำนักงานการต่างประเทศ โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. จัดทำแผนงานและดำเนินงานด้านการต่างประเทศในภาพรวมของกรุงเทพมหานคร
๒. ประสานความร่วมมือกับต่างประเทศในระดับทวิภาคีตามขอบข่ายอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร
๓. ส่งเสริมความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีกับเมือง สถานเอกอัครราชทูต ชุมชนชาวต่างประเทศ ในกรุงเทพมหานคร และองค์กรระหว่างประเทศ
๔. ปฏิบัติงานเกี่ยวกับแบบแผนพิธีการ
๕. ให้การรับรองการเยือนของบุคคลสำคัญ
๖. จัดการประชุมระหว่างประเทศ
๗. รวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลและประชาสัมพันธ์งานด้านต่างประเทศ
๘. เป็นศูนย์กลางการประสานกับต่างประเทศเพื่อการพัฒนาเมืองและบุคลากรของกรุงเทพมหานคร
๙. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนงานของหน่วยงานกรุงเทพมหานครในด้านการต่างประเทศ
๑๐. ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

แบ่งออกเป็น ๓ ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารทั่วไป ส่วนส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างเมือง และส่วนแผนงานและส่งเสริมศักยภาพของเมือง ซึ่งส่วนที่ข้าพเจ้าอยู่ เป็นส่วนส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างเมือง มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานพิธีการ รับรองและต้อนรับราชอาคันตุกะ บุคคลและคณะบุคคลจากต่างประเทศ การส่งเสริมความสัมพันธ์และประสานความร่วมมือกับต่างประเทศ การร่างหนังสือ จดหมาย สนทราพจน์ สัญญา หรือข้อตกลง การแปลเอกสาร บทความและหนังสือ การจัดทำหนังสือเดินทางและวีซ่าให้กับผู้บริหารกรุงเทพมหานคร การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากร และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

ประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับมอบหมายในการฝึกงาน

ประสบการณ์ที่ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายในการฝึกงานในส่วนส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างเมือง แบ่งออกเป็น ๔ ด้านหลักๆ ได้แก่ ด้านเอกสาร ด้านวิชาการ ด้านบริหารงาน และการลงพื้นที่จริง

ด้านเอกสาร เป็นการพิมพ์หนังสือราชการต่างๆเพื่อประสานงาน ขอความอนุเคราะห์ เพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น หนังสือแนะนำเรียนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หนังสือบันทึกข้อความ หนังสือรายงานเยี่ยมคารวะ หนังสือคู่มือการเดินทาง รวมไปถึงการแปลเอกสารจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ และจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย เพื่อส่งติดต่อกับต่างเมือง เช่น แปลเอกสารการประชุมร่วม แปลจดหมายเชิญเข้าร่วมงาน แปลตารางการเยี่ยมชมสถานที่ แปลจดหมายตอบรับการเข้าร่วมงาน โดยการทำงานด้านเอกสาร และพิมพ์หนังสือราชการต่างๆต้องมีการศึกษาหาข้อมูล ต้องใช้ความถูกต้องตามรูปแบบของหนังสือราชการ และมีความรอบคอบในการทำงาน อีกทั้งการแปลเอกสารต้องมีความถูกต้อง แม่นยำ และได้ใจความครบถ้วน การแปลเอกสาร คือ การที่เราต้องแปลให้ตรงต้นฉบับเพื่อใจความที่ครบถ้วน ไม่มีใจความใดหายไป รวมไปถึงการใช้เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องสแกนเอกสาร เครื่องส่งโทรสาร

ด้านวิชาการ การที่ข้าพเจ้าพิมพ์หนังสือราชการ แปล หาบทความ จัดทำข้อมูลต่างๆ จะต้องมีการสืบค้นข้อมูล ทั้งเอกสารต่างๆ หนังสือ และข้อมูลออนไลน์ประกอบกัน เพื่อเรียบเรียงออกมา ซึ่งในการฝึกงานครั้งนี้ ด้านวิชาการหลักๆที่ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายคือ การข้อมูลของประเทศสวีเดน มณฑลแอมท์แลนด์ เขตเทศบาลรากุนดา หมู่บ้านอุตานาเด เพื่อประกอบการเดินทางแก่คณะผู้แทนจากกรุงเทพมหานคร ในการเข้าร่วมงาน “๑๒๐ปี พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสยุโรป” และ “งานเฉลิมฉลอง ๒๐ ปี พระบรมราชาอนุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” ที่จัดขึ้นในประเทศสวีเดน และการสืบค้นข้อมูลทางวิชาการของ อูลานบาตอร์ ประเทศมองโกเลีย เพื่อเตรียมการลงนามสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องของกรุงเทพฯ-อูลานบาตอร์ ซึ่งข้อมูลทั้งสองนี้ เป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าไม่เคยทราบมาก่อน และไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้เลย จึงต้องมีการสืบค้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องมากที่สุด

ด้านการบริหารงาน โครงการหลักสำหรับการฝึกงานครั้งนี้ของข้าพเจ้าคือ “การเตรียมการลงนามสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง กรุงเทพฯ-อูลานบาตอร์” ซึ่งข้าพเจ้าได้ทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ โดยได้รับทราบรายละเอียดและขอบเขตของการลงนามสถาปนาในครั้งนี้ โดยการทำงานแบ่งออกเป็นช่วงการพูดคุยเพื่อกำหนดขอบเขตของสัญญาการลงนาม ช่วงเตรียมงานต้อนรับ และช่วงหลังการลงนาม ขณะช่วงเวลาที่ข้าพเจ้าฝึกงาน อยู่ในช่วงการเตรียมงานเพื่อต้อนรับคณะเดินทางจากอูลานบาตอร์ ทำให้ข้าพเจ้าได้ช่วยเหลือที่เจ้าหน้าที่ในการเตรียมการเพื่อต้อนรับ ทั้งการส่งหนังสือราชการ หนังสือติดต่อ จัดเตรียมที่พัก โรงแรม ร้านอาหาร ยานพาหนะ การเตรียมห้องรับรอง ห้องลงนาม ห้องเยี่ยมคารวะ ทั้งลงมือปฏิบัติจริงและการศึกษาสังเกตจากที่เจ้าหน้าที่ และข้าพเจ้ายังได้รับมอบหมายให้โทรศัพท์ประสานงานกับสถานที่ต่างๆที่คณะเดินทางจะมีการเดินทางไปเยี่ยมชม

การลงพื้นที่จริง ข้าพเจ้าได้มีโอกาสร่วมลงพื้นที่จริงหลายงาน เช่น การเข้าร่วมงานแสดงความยินดีครบรอบวันชาติฟิลิปปินส์ โดยติดตามเจ้าหน้าที่เป็นตัวแทนผู้ว่าราชการฯ มอบกระเช้าดอกไม้ให้กับเอกอัครราชทูต ข้าพเจ้าได้ออกไปต้อนรับผู้ว่าราชการฯ เพื่อเข้าร่วม "การประชุมสัมมนาเชิงวิชาการด้านพลังงานระหว่างประเทศ ครั้งที่ ๖" โดยมี ฯพณฯ ฉิง กั๋ว หุ้ย เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ เมืองฉือเจียจวง “การต้อนรับโครงการเยาวชนไทยในสหรัฐอเมริกา เยือนแผ่นดินแม่ ครั้งที่ ๑๑” ณ ห้องรัตนโกสินทร์ ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร โดยทำหน้าที่ต้อนรับ จัดหาที่นั่ง และถือของที่ระลึก และการลงพื้นที่จริงที่มีประสบการณ์และได้รับมอบหมายที่สุด คือ การเยี่ยมคารวะผู้ว่าราชการฯ ของคณะเดินทางจากต่างประเทศ

ซึ่งข้าพเจ้ามีโอกาสได้ลงมือทำตั้งแต่การจัดเตรียมห้องคารวะ ลำดับพิธีการ จัดบันทึกรายงานเยี่ยมคารวะ ซึ่งข้าพเจ้าได้เข้าร่วมศึกษาการเยี่ยมคารวะของจังหวัดแทจอน ประเทศจีน, เอกอัครราชทูตเบลเยียมประจำประเทศไทย, อูลานบาตอร์ ประเทศมองโกเลีย และเมืองต้าเหลียน ประเทศจีน รวมถึงการเดินทางร่วมกับคณะเดินทางจากอูลานบาตอร์ เพื่อท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่สำคัญในกรุงเทพฯ และไปรับที่สนามบิน

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการฝึกงาน

ข้าพเจ้าได้เรียนรู้สิ่งต่างๆจากการฝึกงานมากมาย ทั้งประสบการณ์โดยตรงจากการฝึกงานและโดยอ้อมที่ได้เรียนรู้ สิ่งที่ได้เรียนรู้ด้านเอกสาร คือ ข้าพเจ้าได้เรียนรู้การพิมพ์หนังสือราชการอย่างถูกวิธี สัดส่วนและองค์ประกอบที่ถูกต้อง และข้าพเจ้าได้รู้จักหนังสือราชการประเภทต่างๆที่ใช้แตกต่างกันออกไป การใช้ภาษา และการแปลเอกสารแต่ละครั้ง ข้าพเจ้าได้พัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ไวยากรณ์ และการเรียบเรียง รวมทั้งทักษะการใช้โปรแกรมMicrosoftต่างๆ ในการพิมพ์เอกสาร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและประหยัดเวลาในการพิมพ์เอกสาร ซึ่งการที่ข้าพเจ้าได้ฝึกงานและลงมือทำด้านเอกสาร ทำให้ทัศนคติของข้าพเจ้าเปลี่ยนไปจากเดิม ในเรื่องของหนังสือราชการ ข้าพเจ้ามีความรู้สึกว่าการพิมพ์หนังสือราชการไม่ใช่เรื่องน่าเบื่อ เครียด ข้าพเจ้าเปลี่ยนทัศนคติ และรู้สึกท้าทายทุกครั้งเวลาพิมพ์เอกสารว่าสิ่งที่ข้าพเจ้าทำนั้นถูกต้องหรือมีข้อบกพร่องหรือไม่ และทุกๆครั้งที่ข้าพเจ้าพิมพ์เอกสารพลาด ข้าพเจ้าได้เรียนรู้และแก้ไขปรับปรุง และจากการสังเกตตนเอง เอกสารที่ข้าพเจ้าจัดทำนั้น มีข้อผิดพลาดน้อยลงในทุกๆครั้ง

ด้านวิชาการ ข้าพเจ้าได้รับความรู้ใหม่ๆ จากงานที่ข้าพเจ้าได้ทำ เพราะในหลายงานนั้น ข้าพเจ้าไม่มีความรู้ หรือประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ จึงทำให้ต้องมีการสืบค้นที่ละเอียดมาก ถือเป็นสิ่งที่ดีที่ข้าพเจ้าได้มีความรู้ใหม่และเป็นความรู้ที่แปลก และมีน้อยในตำราเรียน การที่ข้าพเจ้าค้นหาข้อมูลทางวิชาการต่างๆ ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ว่า ข้าพเจ้าต้องมีการหาข้อมูลที่ถูกต้องและรอบคอบ เพราะข้อมูลต่างๆ ต้องส่งให้กับผู้มีตำแหน่งอ่าน บางครั้งท่านอาจจะไม่มีประสบการณ์ความรู้ทางด้านนั้นๆมาเช่นเดียวกัน และถ้าหากท่านได้ข้อมูลที่ผิดพลาดไป อาจทำให้เกิดการสื่อสารข้อมูลที่ผิดพลาดได้

ด้านการบริหารงาน ทำให้ข้าพเจ้าได้เป็นคนที่มีความรอบคอบ กระตือรือร้นอยู่ตลอดเวลา ในการตรวจสอบงานให้ประสบความสำเร็จ เพราะถ้าหากข้าพเจ้าปฏิบัติงานพลาดจะส่งผลต่อการทำงานอื่นๆ รวมถึงสภาวะอารมณ์ของข้าพเจ้าและเพื่อนร่วมงาน การบริหารงานทำให้ข้าพเจ้ามองในมุมมองของคนทำงานและคนที่สังเกตการทำงาน การแสดงอารมณ์ในการทำงาน ถือเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะการทำงานอาจมีความเครียด และมีภาระที่หนักมาก การควบคุมอารมณ์ในการทำงานและบริหารงาน จึงเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับข้าพเจ้า เพราะการทำงานในแต่ละครั้งไม่ใช่การทำงานเพียงแค่นคนเดียว แต่เป็นการทำงานร่วมกับผู้อื่น จึงต้องมีการประณีตประนีประนอมอ่อนอ่อนซึ่งกันและกัน และการแสดงออกทางอารมณ์และการวางตัว เป็นอีกสิ่งที่สร้างความน่าเชื่อถือ ความน่าเคารพให้กับบุคคลนั้นด้วย

สิ่งที่ข้าพเจ้าได้เรียนรู้จากการลงพื้นที่จริง ทำให้ข้าพเจ้าเห็นถึงการปฏิบัติงานจริง การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า สิ่งที่ข้าพเจ้าประทับใจจากการลงพื้นที่คือ การสังเกตบุคลิกของผู้นำเมืองต่างๆ ที่มีลักษณะบุคลิกแตกต่างกันออกไป เช่น ผู้นำแถบเอเชียที่เป็นผู้ชาย จะมีลักษณะท่าทีที่วางมาด เครื่องขริม ยิ้มแย้มแต่ดูดุดัน ผู้นำหญิงแถบเอเชีย จะมีความอ่อนโยน สมาร์ทแต่อ่อนหวาน มีอัธยาศัยดี ผู้นำแถบยุโรปจะพูดคุยกึ่ง

มีอารมณ์ขัน และดูมีจุดประสงค์ที่ชัดเจน อีกทั้งกลยุทธ์ในการพูดคุยเจรจา เช่น ผู้นำจีนส่วนใหญ่จะพูดว่า รู้สึกว่า “เป็นพี่เป็นน้องกับไทย” “จีนพร้อมจะช่วยเหลือไทย” ซึ่งทำให้ดูว่าจีนมีอำนาจมากกว่าไทย ทำให้ดูมีบารมี และมีอำนาจในการต่อรองมากขึ้น อีกทั้งการลงพื้นที่จริง ทำให้ข้าพเจ้าได้เห็นถึงการวางตัวในระบอบราชการ การวางตัวให้เหมาะสมตามลำดับความอาวุโส ซึ่งทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจความเป็นราชการและปรับตัวให้เหมาะสมได้อย่างดี

ประเด็นทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ : นัยยะในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ

จากการฝึกงานของข้าพเจ้า ได้มีพี่เจ้าหน้าที่ได้ถามคำถามข้าพเจ้าว่า “กรุงเทพมหานคร ไม่ใช่ใช้รัฐ (State) หรือประเทศ เป็นแค่เพียงองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นการเข้ามาทำงานด้านการต่างประเทศของกรุงเทพมหานคร เกี่ยวข้องอย่างไรกับสาขาวิชาที่เรียนมา(สาขาการระหว่างประเทศ)?” ซึ่งเป็นคำถามที่ข้าพเจ้าเข้าใจ แต่ก็พยายามหาคำตอบเรื่อยมา จนได้พบว่า การทำงานที่กรุงเทพมหานคร ในส่วนของสำนักงานการต่างประเทศนั้น ไม่ได้ใช้ทฤษฎีหรือความรู้ทางวิชาสาขาที่เรียนมา แต่มีการประยุกต์ใช้ และใช้เป็นส่วนหนึ่งเพื่อให้เข้าใจภาพงานมากขึ้น ซึ่งมีทฤษฎีและความรู้ที่ข้าพเจ้าได้ศึกษามา ดังนี้

แนวคิดเสรีนิยม(Liberalism) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ได้รับอิทธิพลจากนักคิดชื่อดัง จอห์น ล็อก, เดวิด ฮูม, ฌอง ฌาคส์ รูสโซ, อิมมานูเอล คานท์ และจอห์น สจ๊วต มิลล์ ที่มีพื้นฐานแนวคิดคือ คนทุกคนเป็นคนดี ต้องการเสรีภาพ และสามารถช่วยเหลือเกื้อกูลได้ แนวคิดนี้ให้ความสำคัญกับการร่วมมือกันระหว่างประเทศ (ในที่นี้คือการร่วมมือกันระหว่างเมืองกับเมือง หรือเมืองกับประเทศ) มีการสร้างกฎเกณฑ์ กฎกติกาที่ส่งเสริมเสรีภาพและความเป็นธรรม เพื่อควบคุมการขัดแย้ง

แนวคิดเสรีนิยมใหม่(Neo-Liberalism) เป็นแนวคิดที่เชื่อว่า รัฐหรือผู้แสดงบทบาทกลุ่มอื่นๆ สามารถร่วมมือกันได้ เพราะถ้าหากทุกฝ่ายยอมรับที่จะปฏิบัติตามกติกา และการร่วมมือจะก่อประโยชน์กับทุกคน ซึ่งมีแนวคิดเรื่องการพึ่งพาอาศัยกันอย่างสลับซับซ้อน ระบอบ และสถาบัน ใช้การทูตและการร่วมมือแบบพหุภาคีนั่นเอง

ซึ่งจากแนวคิดทั้งสองทฤษฎีนี้ แสดงให้เห็นถึงการทำงานของสำนักงานการต่างประเทศ ที่เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่คอยประสานกับต่างเมือง ต่างประเทศให้กับฝ่ายบริการ ของกรุงเทพมหานคร ที่มีการร่วมมือกัน ทำสนธิสัญญา จัดงานร่วมกับเมืองอื่น และที่สำคัญคือการลงนามสถาปนาเมืองพี่เมืองน้อง เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกัน ซึ่งปัจจุบัน กรุงเทพมหานครมีการลงนามสถาปนาเมืองพี่เมืองน้องทั้งหมด ๓๔ เมืองทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแถบของเอเชียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีการลงนามสถาปนาความสัมพันธ์มากเป็นพิเศษ เพราะเป็นเมืองที่มีความใกล้ชิดกันที่สุด และมีความใกล้เคียงกันในปัจจุบันหลาย ๆ ด้าน ซึ่งจะส่งผลให้ตอบสนองความต้องการของแต่ละเมืองได้ และนำจุดเด่นมาผนวกหรือผสมผสานให้เข้ากับความเป็นกรุงเทพมหานคร

ปัจจุบันโลกของเรามีการโน้มเข้าหากันอย่างง่ายดาย หรือที่เรียกว่า **โลกาภิวัตน์(Globalization)** กรุงเทพมหานครมีการทำงานหลากหลายหน้าที่ หลากหลายฝ่าย ซึ่งต้องมีการติดต่อกันอยู่เสมอ ทั้งด้านมิติทางเศรษฐกิจ มิติด้านวัฒนธรรม มิติการต่างประเทศ มิติทางด้านสุขอนามัย และมิติอื่นๆอีกมากมาย ซึ่งการทำงานของกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน ลดความล่าช้าจากแต่ก่อนได้ด้วยเทคโนโลยี ที่เป็นตัวทำให้เกิดโลกาภิวัตน์ ซึ่งสามารถลดช่องว่างของ “เวลา(Time)” และ “สถานที่(Space)” ได้ จากการพูดคุยกับพี่เจ้าหน้าที่ฯ แต่ก่อนที่กรุงเทพมหานครจะตั้งเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น การจะประสานงานจากต่างประเทศเข้ามาสู่กทม. จะต้องผ่านกระทรวงต่างประเทศ และถ้าหากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับด้านใด ก็จะถูกส่งต่อให้กระทรวงที่รับผิดชอบด้านนั้น และถึงจะส่งเรื่องเข้ามาถึงกรุงเทพมหานคร ส่งโล่ลงมาจนถึงสำนักงานการต่างประเทศ

เพื่อดำเนินเรื่องต่อไป ทำให้เกิดความล่าช้าในระบบราชการ แต่ในปัจจุบัน มีการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) หรือโทรศัพท์ ติดต่อโดยตรงจากต่างประเทศมายังสำนักงานการต่างประเทศได้ทันที และการที่กรุงเทพฯ เป็นเมืองพหุวัฒนธรรม เป็นผลมาจากโลกาภิวัตน์ที่มีการหลอมรวมวัฒนธรรมต่างๆ เข้ามาด้วยกันมากมาย ไม่ว่าจะเป็นวิถีชีวิต หรือทำเนียมปฏิบัติต่างๆ ที่นำมาใช้ในปัจจุบัน

และอีกการปฏิบัติหนึ่งที่ถือเป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าได้รับและเห็นได้ชัดที่สุดคือ **พิธีการทางการทูต (Protocol)** ซึ่งส่วนส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างเมือง ได้รับหน้าที่ในด้านของการทูตเป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นการเยี่ยมคารวะ ซึ่งต้องมีการปฏิบัติตามระเบียบพิธีทางการทูตอย่างเหมาะสม ตั้งแต่ไปรับอาคันตุกะจากสนามบิน จัดเตรียมห้องรับรองVIP จัดเตรียมขบวนรถต้อนรับอย่างสมเกียรติและรถนำขบวน การแต่งกายให้เหมาะสมกับโอกาส เช่น การเยี่ยมคารวะต้องใส่สูทผูกไทด์สุภาพเรียบร้อย การจัดห้องเพื่อเยี่ยมคารวะ การจัดตำแหน่งธง การจัดตำแหน่งที่นั่ง ผู้นำต้องนั่งที่ใด ภริยาหรือผู้ติดตามต้องนั่งที่ใด รวมไปถึงบุคลิกท่าทางของผู้นำในการวางตัว อภัยยศ อารมณ์ขัน ที่สร้างความเป็นมิตรในการเจรจาแต่ละครั้ง และที่ข้าพเจ้าได้ทดลองทำจริง จากที่บทยเรียนไม่มีการปฏิบัติก็คือ การจัดโต๊ะรับประทานอาหารในงานเลี้ยงอาหารค่ำ และได้รับประทานอาหารร่วมกับแขกผู้มาเยือนจริงๆ ซึ่งเป็นอีกสิ่งที่ข้าพเจ้ามีความกังวลมาก เพราะถือว่าการรับประทานอาหารบนโต๊ะอาหารมีหลายขั้นตอน และต้องพยายามปฏิบัติให้ถูกต้องตามพิธีการ เช่น การใช้ช้อนส้อมมีด มารยาทบนโต๊ะอาหาร สังเกตดูวิธีการเสิร์ฟอาหารตามลำดับตั้งแต่ เรียกน้ำย่อย อาหารจานหลัก อาหารล้างปาก ของหวาน เป็นต้น ซึ่งถือเป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าประทับใจมากที่สุด เพราะไม่คิดว่าการมาฝึกงานที่นี่ จะได้รับโอกาสดีในการทดลองปฏิบัติจริง ตามที่ข้าพเจ้าได้เรียนมา และด้านอื่นๆทางการทูตอีกมากมาย เช่น การเลือกดอกไม้เพื่อนำไปจัดกระเช้าไปร่วมงานในโอกาสต่างๆ ควรเลือกให้เหมาะสมกับงานนั้นๆ ทั้งสีและชนิดดอกไม้ การเลือกของที่ระลึกเพื่อตอบแทนหรือแลกเปลี่ยนสิ่งของระหว่างกัน ต้องเลือกให้เหมาะสมกับแขกที่มา แม้กระทั่งการเลือกร้านอาหาร เมนูและชนิดของอาหารให้เหมาะสมกับแขกที่จะมา บางคนไม่กินเนื้อวัว บางคนแพ้อาหารทะเล จึงต้องมีความพิถีพิถันในการเลือกร้านอาหารและเมนูอาหารอีกด้วย

ข้อสรุป

การทำงานที่สำนักงานการต่างประเทศ ทำให้ข้าพเจ้าได้เข้าใจระบบราชการมากขึ้น และารู้จักวัฒนธรรมองค์กรนี้ การปฏิบัติงานและหน้าที่ รวมไปถึงประสบการณ์จากการทำงาน ทั้งทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อนร่วมงาน หน่วยงานต่างๆ การฝึกงานที่สำนักงานการต่างประเทศในความคิดแรกของข้าพเจ้าไม่คิดว่า กรุงเทพมหานครจะมีการติดต่อทางด้านการต่างประเทศมากมายและหลากหลายด้านขนาดนี้ ทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจความเป็นโลกาภิวัตน์มากขึ้น ที่ทำให้การร่วมมือทางด้านต่างๆ ไม่ได้หยุดอยู่แค่รัฐกับรัฐ แต่ความสัมพันธ์ระหว่างเมืองกับเมือง ก็เป็นอีกหนึ่งสิ่งที่สำคัญในการพัฒนาความสัมพันธ์และเมืองต่อไปได้ จากการฝึกงานนี้เองข้าพเจ้าคิดจัดทำโครงการขึ้นมาหนึ่งโครงการ เพื่อเป็นการพัฒนาเมืองและพัฒนาระบบการทำงานของสำนักงานการต่างประเทศ นั่นก็คือ “โครงการสานสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องกรุงเทพฯ-อูลานบาตอร์” เป็นการแลกเปลี่ยนเยาวชนระหว่างสองเมือง เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ซึ่งหวังว่าโครงการนี้จะมีการสานต่อหรือนำไปปฏิบัติเพื่อเป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อย ต่อสำนักงานการต่างประเทศและกรุงเทพมหานครในอนาคตต่อไป

โครงการสานสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องกรุงเทพฯ-อุลานบาตอร์

หลักการและเหตุผล

กรุงเทพมหานครและอุลานบาตอร์ เมืองหลวงของประเทศมองโกเลีย ได้ลงนามสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ โดยมีกรอบความร่วมมือการพัฒนาเมืองด้านต่างๆ ซึ่งที่ผ่านมากรุงเทพมหานครและอุลานบาตอร์ยังไม่เคยมีการประสานความร่วมมือระหว่างกัน ทั้งนี้ประสงค์ให้มี “การแลกเปลี่ยนเยาวชนกรุงเทพฯ-อุลานบาตอร์” เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีและความร่วมมือในหลายๆด้านระหว่างกรุงเทพมหานครและอุลานบาตอร์ในระดับใกล้ชิดกันมากขึ้น

โดยจุดเริ่มต้นของโครงการ “สานสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องกรุงเทพฯ-อุลานบาตอร์” มาจากแนวคิด ๓ ประการคือ ๑. กรุงเทพมหานครและอุลานบาตอร์ลงนามสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง แต่กรุงเทพมหานครยังไม่มีแนวความคิดเรื่องการประสานความร่วมมือต่อไปในอนาคต ซึ่งในทางกลับกันด้านอุลานบาตอร์มีเป้าประสงค์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว การศึกษา และด้านการแพทย์ ๒. ความสัมพันธ์ของราชอาณาจักรไทยและประเทศมองโกเลียมีการพัฒนาอย่างจริงจังในสมัยรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้มีการเดินทางเยือนประเทศมองโกเลีย ถือเป็นนายกรัฐมนตรีของไทยคนแรกที่ได้ไปเยือนอย่างเป็นทางการ แต่ความสัมพันธ์สะดุดลงเมื่อเกิดการรัฐประหารขึ้น ทำให้ไม่มีการสานต่อความสัมพันธ์ อีกทั้งความสัมพันธ์ที่ราชอาณาจักรไทยเคยสถาปนาไว้กับประเทศมองโกเลียกว่า ๔๐ ปี มีการพัฒนาความสัมพันธ์ที่น้อยมาก ๓. กรุงเทพมหานครควรใช้โอกาสในการลงนามความสัมพันธ์เป็นเมืองพี่เมืองน้องนี้ ในการพัฒนาความสัมพันธ์กับอุลานบาตอร์ เพื่อผลประโยชน์ด้านความสัมพันธ์และด้านอื่นๆในการพัฒนาเมืองตามยุทธศาสตร์ของกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสองเมืองตามกรอบความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง
๒. เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและกระชับความสัมพันธ์ระหว่างกรุงเทพมหานครและอุลานบาตอร์
๓. เพื่อสนับสนุนการพัฒนาด้านการต่างประเทศของกรุงเทพมหานคร

รูปแบบกิจกรรม

ตามปกติการแลกเปลี่ยนเยาวชน (Youth Delegation) ของสำนักงานการต่างประเทศ ส่วนใหญ่เป็นการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมเท่านั้น น้อยครั้งจะมีการแลกเปลี่ยนเฉพาะด้าน และหลังจากที่เยาวชนไทยได้ไปเยือนแลกเปลี่ยนที่ต่างเมืองแล้ว จะมีการทำรายงานสรุปสิ่งที่ตนเองได้รับ(Report) เท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นประสบการณ์ที่ตนเองเจอและสิ่งที่พัฒนาแก่ตัวเยาวชนเท่านั้น และไม่มีการนำมาต่อยอดเพื่อพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาต่างๆของกรุงเทพมหานคร

โครงการนี้จึงมีการจัดทำรูปแบบตัวอย่างการแลกเปลี่ยนเยาวชนที่ชัดเจน โดยแบ่งออกเป็น ๓ ช่วง
ได้แก่

- ๑) **ขั้นก่อนโครงการ (Pre-Project) :** ควรมีการเลือกหัวข้อ(Topic) ในการแลกเปลี่ยนเยาวชน ควรเป็นหัวข้อที่กรุงเทพมหานคร ต้องการที่จะแก้ไขหรือเป็นสิ่งที่ต้องการพัฒนา และเหมาะสมกับเมืองที่จะมีการไปแลกเปลี่ยน เพื่อประโยชน์อีกชั้นของกรุงเทพมหานคร
- ๒) **ขั้นดำเนินโครงการ (Project) :** การเดินทางเยือนเมืองพี่เมืองน้องของเยาวชน ควรมีการผสมผสานทั้งทางด้านวิชาการและสาระบันเชิงควบคู่กัน ในสัดส่วนที่เหมาะสม โดยด้านวิชาการควรมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะ ทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติจริง และมีการถกประเด็น(Discuss) หรือระดมสมอง(Brainstorm) ของเยาวชนที่ไปแลกเปลี่ยน เพื่อเป็นการสร้างองค์ความรู้จักการวิเคราะห์และสังเคราะห์
- ๓) **ขั้นหลังโครงการ (Post-Project) :** หลังจากการกลับมาจากการแลกเปลี่ยนเยาวชนแล้ว ตามปกติเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการจะต้องทำรายงานสรุปสิ่งที่ตนเองได้(Report) อย่างเดียว ดังนั้นจึงเสนอให้มีการมอบหมายภารกิจแก่เยาวชนที่ไปแลกเปลี่ยนเพิ่มเติม คือ การทำโครงการ(Project) เกี่ยวกับหัวข้อที่ได้ไปแลกเปลี่ยน เพื่อนำเสนอเพื่อเป็นประโยชน์ต่อกรุงเทพมหานครต่อไป เพราะข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่า เยาวชนไทยมีความคิดที่สร้างสรรค์และแปลกใหม่ สามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้จริง

ซึ่งโครงการแลกเปลี่ยนเยาวชนกรุงเทพฯ-อูลานบาตอร์ ในครั้งนี้ ข้าพเจ้าขอเสนอให้เป็นการแลกเปลี่ยนในหัวข้อ “**ด้านอุตสาหกรรมและนวัตกรรม(Industry and Innovation)**” ด้วยเหตุผลดังนี้ มองโกเลียถือเป็นคู่ค้าอันดับที่ ๘ ของไทยในภูมิภาคเอเชียตะวันออก(๒๕๕๔) สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบรถยนต์ กระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ ผลิตภัณฑ์อลูมิเนียม ตู้เย็น ตู้แช่แข็งและส่วนประกอบ สินค้านำเข้าที่สำคัญของไทย ได้แก่ สินแร่โลหะ เศษโลหะ แร่และผลิตภัณฑ์จากแร่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป ชา กาแฟ และเครื่องเทศ มองโกเลียอาจจะประเทศที่หลายคนมองข้ามเพราะคิดว่าตลาดมีขนาดเล็ก ไม่มีทางออกทะเล แต่ในความเป็นจริงแล้วมองโกเลียเป็นประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูง มีแร่ธาตุที่อุดมสมบูรณ์เศรษฐกิจมีอัตราการเติบโตแบบก้าวกระโดด ปี ๒๕๕๕ GDP เติบโตสูงถึงร้อยละ ๑๒.๖ และคาดว่าจะเติบโตด้วยตัวเลขสองหลักไปอีกเป็น ๑๐ ปี การเมืองมีความมั่นคงสูงถือเป็นตลาดใหม่สำหรับการค้าและการลงทุนของไทยที่ไม่อาจมองข้ามได้เลย และปัจจุบันมองโกเลียเป็นประเทศส่งออกอันดับ ๑๔๘ ของไทย และเปนแหล่งนำเข้าอันดับ ๑๐๑ ของไทย ซึ่งสามารถมีการเติบโตทางเศรษฐกิจและดูจะเป็นช่องทางที่ดีในการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างกัน อีกทั้งอนาคตอันใกล้ จะมีสายการบินตรงระหว่างกรุงเทพฯ-อูลานบาตอร์ ทำให้มีการคมนาคมที่ง่ายขึ้น ดังนั้นการแลกเปลี่ยนเยาวชน ด้านอุตสาหกรรมและนวัตกรรม(Industry and Innovation) จะเป็นการพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีของทั้งของเมืองและประเทศ และเป็นการผลักดันความร่วมมือด้านดังกล่าว โดยเฉพาะการผลักดันทางด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ของทั้งสองประเทศให้มากขึ้น อีกทั้งเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ ต้องริเริ่มโครงการที่เกี่ยวข้องกับด้านอุตสาหกรรมและนวัตกรรมใหม่ๆ ให้กับทางกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นการเสนอความคิด เพื่อนำไปต่อยอดได้นั่นเอง

เป้าหมาย

ผู้เข้าร่วมโครงการเป็นเยาวชนในระดับอุดมศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ จำนวน ๑๐ คน และหลังจากการแลกเปลี่ยนเสร็จสามารถคิดโครงการเพื่อนำเสนอแก่กรุงเทพมหานคร

ลักษณะโครงการ

เป็นโครงการที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติราชการประจำปีของสำนักงานการต่างประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อเป็นต้นแบบด้านการบริหารมหานคร ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๙ ส่งเสริมความร่วมมือและความสัมพันธ์ที่ดีต่อนานาชาติ กลยุทธ์หลักที่ ๖ ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างเมืองเพื่อสร้างความร่วมมือสำหรับการพัฒนาในมิติต่างๆ

ข้อเสนอแนะ

การดำเนินโครงการควรจะมีการศึกษาวิจัย เพื่อผลประโยชน์สูงสุดในการดำเนินโครงการ ตั้งต่อกรุงเทพมหานครและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ และโครงการที่ถูกรับรองโดยเยาวชนเข้าร่วมควรมีการนำมาเสนอเพื่อเป็นประโยชน์ต่อกรุงเทพมหานคร และหากมีโครงการใดที่เป็นแนวทางที่ดี ควรมีการผลักดันให้เกิดขึ้นจริงตามกระบวนการต่อไป

(หนังสือโลกในศตวรรษที่ ๒๑ กรอบการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ - จุลชีพ ชินวรรโณ)

(<http://AD.BANGKOK.GO.TH/TH/HISTOR> - สำนักงานการต่างประเทศ สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร)

(<http://www.thaibiz.net/th/market/Mongolia> - กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ)

(http://www.dtn.go.th/files/๖๐/ASIA/Mongolia_๒5_๐๖๕๙.pdf- กรมการเจรจาทางการค้าระหว่างประเทศ)

(<http://www.apecthai.org/index.php/ข้อมูลรายประเทศทั่วโลก/เอเชีย/๕๘๙-มองโกเลีย.html>- สถาบันอาณาบริเวณศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

รูปภาพประกอบการฝึกงาน



